

Zasady eksploracji naukowej w Białowieskim Parku Narodowym

Podstawową funkcją Białowieskiego Parku Narodowego jest trwałe zabezpieczenie jego przyrody. Funkcji tej podporządkowuje się wszelkie formy użytkowania obiektu.

Zasady ogólne

1. Badania naukowe w Białowieskim Parku Narodowym winny uwzględniać wyjątkowe walory obiektu oraz potrzeby nauki i gospodarki.
2. Badania uzupełniające powinny być prowadzone na pozostałym obszarze Puszczy Białowieskiej.
3. Należy dążyć do współpracy badawczej z Państwowym Parkiem Narodowym „Białowieżskaja Puszcza”.
4. Badania naukowe w BPN są opiniowane przez Radę Naukową BPN.
5. Badania prowadzone przez różne placówki naukowe i badaczy nie powinny naruszać interesów żadnej ze stron.
6. Badacze winni przestrzegać porządku prawnego.
7. Pierwszeństwo w realizacji mają badania kompleksowe przed badaniami dorywczymi i przyczynkowymi.
8. Instytucje naukowe i badacze, którzy uzyskali zgodę na prowadzenie określonych badań naukowych w Białowieskim Parku Narodowym zobowiązani są do przestrzegania niniejszych zasad.

Cele badań naukowych w BPN

Badania naukowe realizowane w BPN mają na celu m. in.: wszechstronne poznanie wszystkich elementów przyrody, zjawisk i procesów tu zachodzących, poznanie mechanizmów oddziaływania na przyrodę różnych form aktywności ludzkiej oraz doskonalenie metod czynnej i konserwatorskiej ochrony przyrody.

Dopuszczalne środki i metody eksploracji naukowej BPN

1. Zasadniczymi metodami eksploracji naukowej BPN są metody obserwacyjne jako metody nieniszczące.
2. dopuszczane są metody ekperymentalne poza obszarami objętymi ochroną ścisłą, po łącznym spełnieniu warunków:
  - badanie może być wykonane wyłącznie na terenie BPN, ponieważ brak jest innego obiektu spełniającego warunki doświadczenia,
  - dla uzyskania wyników badań możliwe jest tylko zastosowanie metody ekperymentalnej, a spodziewane wyniki eksperymentu mogą mieć poważne znaczenie teoretyczne lub praktyczne,

- naruszenie elementów przyrody BPN będzie miało charakter lokalny i krótkotrwały, umożliwiające przywrócenie stanu początkowego,
  - uboczne skutki eksperymentu nie spowodują zawleczenia lub samorzutnego wtargnięcia do biocenoz Parku obcych (pod względem ekologicznym i geograficznym) gatunków lub form roślin i zwierząt,
  - eksperyment nie będzie polegał na introdukcji obcych pod względem ekologicznym lub geograficznym roślin lub zwierząt, względnie wprowadzeniu obcych, nie dających się później usunąć substratów.
3. Wyklucza się stosowanie eksperymentów zmieniających nieodwracalnie środowisko i procesy przyrodnicze lub zagrażające unikatowym formom roślin, zwierząt i krajobrazu na terenie Parku.
  4. Pozyskiwanie okazów przyrodniczych ogranicza się do minimum niezbędnego do badań. Ilość pozyskiwanego materiału naukowego określona jest w zezwoleniu na prowadzenie badań. Niedopuszczalne jest zbieranie materiałów do celów kolekcjonerskich i dydaktycznych.
  5. Lokalizacja i sposób oznakowania powierzchni badawczych i punktów obserwacyjnych winna być uprzednio uzgodniona i zatwierdzona przez Dyрекcję Parku.
  6. Wprowadza się podział obszaru Rezerwatu Ścisłego pod względem funkcji, wg załączonej mapki, w celu uniknięcia kolizji interesów i ograniczenia szkód w przyrodzie obiektu.

Planowanie i upowszechnianie badań naukowych prowadzonych w Białowieskim Parku Narodowym

1. Ogólne i szczegółowe zasady eksploracji Naukowej Parku ustalone są przez Radę Naukową Parku we współpracy z Dyрекcją Parku.
2. Zgłoszenie tematu badawczego do realizacji w BPN (wraz z danymi dotyczącymi metodyki i innymi, zawartymi w formularzu zgłoszenia dostępnym w Dyрекcji Parku) winno nastąpić na 3 miesiące przed planowanym rozpoczęciem badań, lecz nie później niż do 28 lutego każdego roku. Na żądanie Dyрекcji Parku lub Rady Naukowej kierownik projektu winien przedstawić dodatkowe wyjaśnienia odnośnie celu, metodyki, toku badań, rodzaju, ilości i sposobów pozyskiwanych materiałów przyrodniczych.
3. Zagraniczne instytucje naukowe i indywidualni badacze mogą uzyskać zgodę na prowadzenie badań w Białowieskim Parku Narodowym tylko wówczas, gdy uczestniczą w badaniach realizowanych w BPN przez polskie placówki naukowe z zachowaniem wszystkich wymogów niniejszych „Zasad eksploracji naukowej BPN”.

4. Rada Naukowa BPN rozpatruje raz do roku wszystkie projekty badawcze i decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu projektu. Podjęcie badań możliwe jest po uzyskaniu pisemnego potwierdzenia Dyrekcji Parku o przyjęciu projektu i określających warunki prowadzenia i zakończenia badań.
5. Po zakończeniu każdego roku badań, w terminie do 15 lutego następnego roku, kierownik tematu badawczego składa krótkie sprawozdanie z przebiegu badań i informacje o zebranych materiałach. Nie złożenie sprawozdania może być podstawą do cofnięcia zgody na kontynuację badań.
6. Po zakończeniu badań kierownik tematu badawczego powinien złożyć sprawozdanie zbiorcze z informacją o sposobie publikacji wyników badań i miejscu przechowywania materiałów.
7. Na żądanie Muzeum Przyrodniczo-Leśnego BPN kierownik tematu badawczego zobowiązany jest do zebrania dubletów materiałów naukowych i przekazanie ich do Muzeum. O żądaniu tym kierownik tematu badawczego winien być uprzedzony przy uzyskiwaniu prawa prowadzenia badań w Parku.
8. Kierownik tematu badawczego zobowiązany jest do przekazania 2 egzemplarzy publikacji lub egzemplarza dokumentacji właściwej dla danej dyscypliny naukowej pracy wykonanej w BPN.
9. Plany i sprawozdania z badań są przedstawiane Radzie Naukowej na pierwszym posiedzeniu w danym roku kalendarzowym.
10. Białowiecki Park Narodowy dysponuje informacją o badaniach prowadzonych na jego terenie i udostępnia je zainteresowanym osobom i placówkom badawczym.

Dyrektor BPN

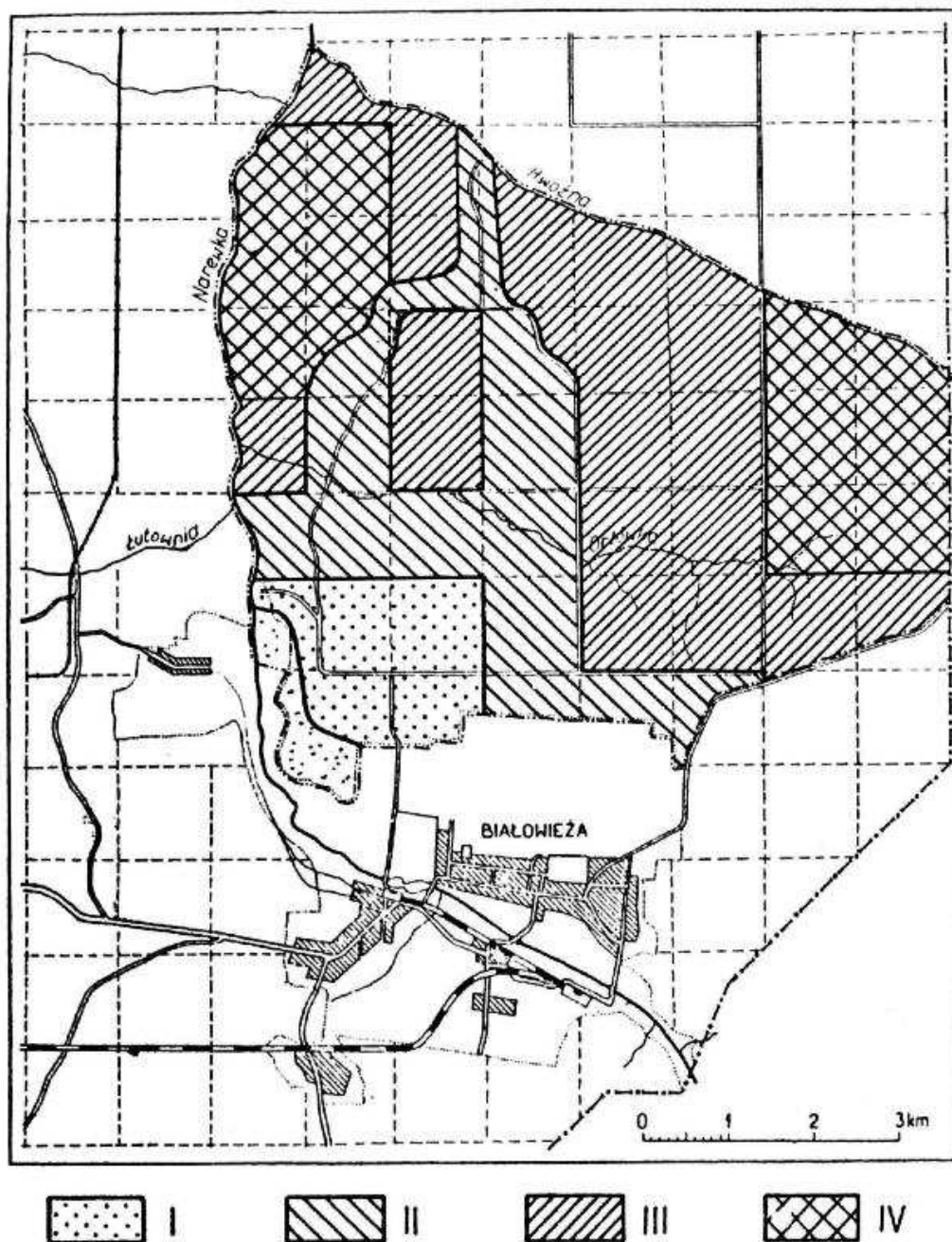
dr inż. Czesław Okołów

Przewodniczący
Rady Naukowej BPN

prof. dr hab. Janusz B. Faliński

Białowieża, 1 marca 1998 r.

Mapa propozycja podziału terenu BPN na sektory pod względem dopuszczalnych form użytkowania

Propozycja podziału terenu Białowieżskiego Parku Narodowego na sektory według dopuszczalnych form użytkowania. I — sektor turystyki kwalifik. i dydaktyki na poziomie szkoły podstawowej i średniej, II — sektor masowych badań naukowych i dydaktyki na poziomie szkoły wyższej i szkoły średniej o kierunkach przyrodniczych, III — sektor badań obserwacyjnych i eksperymentalnych wymagających większych powierzchni i względnej izolacji, IV — sektor badań obserwacyjnych o nieograniczonym czasie trwania, wymagających bezwzględnej izolacji.